

SVENSK
BYGG-
KONTROLL

SVENSK BYGGKONTROLL ÅRSRAPPORT 2025

Avtalsbrott, rättelser och arbetslivskriminalitet
i byggbranschen.

Svensk Byggkontroll

Arbetslivskriminalitet är ett samlingsbegrepp för systematiska överträdelser av lagar och regler i arbetslivet. Det handlar om att företag, organisationer eller individer medvetet utnyttjar arbetskraft, skatte- och bidragssystem, eller bryter mot regler för att vinna konkurrensfördelar.

Byggbranschen är särskilt hårt drabbad och det finns många exempel på svartarbete, utnyttjande av utländsk arbetskraft, identitetsmissbruk, brott mot arbetsmiljöregler, fiktiva fakturor, penningtvätt och avtalsbrott. Listan kan göras lång.

Konsekvenserna av arbetslivskriminaliteten inom byggbranschen är flera. En av dem är att det uppstår en snedvriden konkurrens, där oseriösa företag pressar priserna i hela branschen och gör det svårare för seriösa aktörer att vinna kontrakt.

Utöver ett stort personligt lidande för de som utnyttjas utgör även sänkta kvalitetsnivåer, när arbetskraft pressas hårt och utbildning saknas, risker som skadar hela branschens rykte.

Det försvårar också kompetensförsörjningen, eftersom yngre och kompetent personal tvekar att gå in i byggbranschen när den präglas av osund konkurrens, otrygga arbetsplatser och brist på ordning och reda.

Byggnadsarbetarna, som genom sitt arbete bokstavligen bygger Sverige, påverkas i allra högsta grad av den arbetslivskriminalitet som förekommer i branschen.

Den leder till sämre arbetsvillkor, ökad olycksrisk, otrygghet och utsatthet samt gör det svårare att hävda sina rättigheter.

Byggnads vill se en annan utveckling och åstadkomma förändring. Därför har en särskild enhet skapats: Svensk Byggkontroll.

Med specialutbildad personal genomför enheten kontroller av företag inom byggbranschen för att identifiera oseriösa och fuskande aktörer. Kontrollerna syftar till att säkerställa att företagen betalar löner och ersättningar enligt kollektivavtalet och följer andra regelverk.

Det övergripande målet för Svensk Byggkontroll är att bidra till en byggbransch fri från arbetslivskriminalitet.

Denna rapport ger en övergripande beskrivning av vad Svensk Byggkontroll har identifierat och åstadkommit genom sitt arbete under 2025.

STATISTIK

Fördelningstal

I 37 av 64 avslutade granskningar (58 %) upptäcktes felaktiga fördelningstal för de anställda.

Felaktiga lönenivåer

I 45 av 64 avslutade granskningar (70 %) upptäcktes felaktiga lönenivåer.

Bristande ATF-utbetalningar

I 19 av 64 avslutade granskningar (30 %) upptäcktes felaktigheter i utbetalningar av arbetstidsförkortningsersättning.

Låg eller bristande betalning av skatt i Sverige

I 12 av 64 avslutade granskningar (19 %) upptäcktes felaktigheter i svenska skatteinbetalningar.

Felrapportering i FORA

I 30 av 64 avslutade granskningar (47 %) upptäcktes felaktigheter i rapporteringen till FORA.

2025 års granskningar

Under 2025 har Svensk Bygghkontroll genomfört 128 granskningar, 64 av dessa är avslutade, 64 är ännu pågående.

12 påbörjade granskningar har inte kunnat slutföras på grund av att företagen avvecklat sin verksamhet, gått i konkurs eller helt lämnat landet.

Sammantaget visar granskningarna på stora eller mycket stora brister på ett flertal områden.

VANLIGASTE FELEN

De vanligast förekommande felaktigheterna som upptäcks är:

1. **Arbetstider** – för långa arbetsdagar, avsaknad av avtals- och lagstadgad vila, för låg eller ingen övertidsersättning, övertidsarbete som strider mot lag och avtal.
2. **Helglön** – för låg eller helt uteblivna helgersättningar.
3. **Traktamenten** – felaktiga eller brist på utbetalningar av traktamenten.
4. **Semesterlön** – bristande eller felaktiga utbetalningar av semesterlön och semesterersättningar.
5. **Skatter och sociala avgifter** – bristande eller för låga betalningar av skatt och sociala avgifter.
6. **Pensioner** – fel rapportering till FORA då företagen har betalat ut felaktiga löner.
7. **Lön** – som är lägre än vad kollektivavtalet föreskriver.

Ovanstående upptäckta felaktigheter har genererat 36 miljoner kronor i rättelse till berörda arbetstagare. I de fall där rättelse inte har kunnat uppnås har förhandlingar genomförts, vilket har genererat cirka 12 miljoner kronor i skadestånd.

STÄMNINGAR TILL ARBETSDOMSTOLEN

I fyra ärenden har vi stämt granskade bolag till arbetsdomstolen då vi inte kunnat enats om rättelse för påtalade felaktigheter, inte heller i förhandlingar har en överenskommelse kunnat träffas.

- **Global Scaffolders UAB** stämningen avser ett belopp om 108 000 000 kronor.
- **UAB Ordesta**, stämningen avser ett belopp om 750 000 kronor.
- **Stenhusgruppen**, stämningen avser ett belopp om 1 500 000 kronor.
- **G&M**, stämningen avser ett belopp om 300 000 kronor.

Gemensamt för dessa fyra stämningar i Arbetsdomstolen är att företagen lurar arbetstagarna på deras rättmätiga lön och utnyttjar utländska arbetstagare genom att låta dem arbeta långa arbetsdagar utan korrekta ersättningar.

Granskningarna genomförs på flera olika avtalsområden. Byggavtalet är vanligast förekommande. Mer än hälften av granskningarna avser hängavtalsbundna företag. Övriga har medlemskap i någon arbetsgivarförening, där Byggföretagen är vanligast förekommande.

Sammanfattning av felaktigheter

Resultaten som redovisas avser helt avslutade granskningar vilket är 64 företag.

1. ARBETSTID

Vid genomförda granskningar har felaktigheter gällande arbetstid varit vanligt förekommande. I över hälften av de företag som granskats har olika felaktigheter konstaterats. Detta innebär att arbetstid är ett av de vanligaste områdena där det förekommer fusk. Det är inte ovanligt med arbetstider som ligger mellan 50 och 70 timmar per vecka. Ofta utgår varken ob- eller övertidsersättning.

	Antal	Andel
Antal företag	64	
Brott mot arbetstidsregler	33	51%
Fel avseende ob- och övertidsersättning	55	86%
Ej heltidsarbete och avsaknad av permitteringslön	35	55%

Sammanfattning

Det finns en uppenbar risk att heltidsnormen urholkas till förmån för olika konstruktioner som inte är avtalsreglerade. Detta utsätter de anställda för stora risker att utnyttjas, med följd att löner och ersättningar blir för låga. Det påverkar i sin tur den framtida pensionen negativt. Det finns också stora risker för försämrad hälsa om arbetstiden blir för hög, eftersom tid till återhämtning då inte är möjlig.

2. TRAKTAMENTEN

En stor del av de felaktigheter som upptäckts vid genomförda granskningar rör traktamentsreglerna på olika sätt. Problemet är störst för arbetstagare som är bosatta utanför Sverige och har ett tillfälligt boende i Sverige. Det förekommer främst hos utstationerande företag, men även hos svenska företag som anlitar arbetskraft bosatt utomlands.

Identifierade problem vid uppföljning av traktamentsregler för utlandsbosatta:

- Inget eller för låg traktamentesersättning.
- Inget traktamente med hänvisning till att anställda bor i Sverige.
- Fastställande av tillfällig bostad och bristfällig dokumentation.

Ingen eller för låg traktamentsersättning:

- Hos en stor del av de granskade bolagen betalar arbetsgivarna inga traktamenten, trots att deras anställda är berättigade till ersättningen. Hos en del av bolagen betalas traktamente, men på en lägre nivå än vad reglerna föreskriver.

Inget traktamente med hänvisning till att anställda bor i Sverige:

- I flera fall har vi konstaterat att arbetsgivare med anställda som har hemvist utanför Sverige inte har betalat traktamente.
En ny tendens som vi har sett under året är att arbetsgivare fuskar genom att folkbokföra anställda vid företagets kontor eller på annan plats i anslutning till arbetsplatsen. Syftet med denna manöver är att slippa betala de traktamenten som de anställda annars skulle ha rätt till.

Sammanfattning

När företag helt eller delvis inte betalar traktamenten i enlighet med gällande regelverk uppstår en avsevärt lägre kostnad för arbetsgivaren än vad som annars skulle vara fallet.

De seriösa företag som gör rätt för sig får därmed en högre lönekostnad än de oseriösa företagen. Det innebär en uppenbar nackdel vid anbudsförfaranden och gör att de riskerar att bli utkonkurrerade.

De anställda går miste om en ersättning de har rätt till. Det innebär bland annat att de tvingas arbeta mer och längre för att få ekonomin att gå ihop. Detta är en tydlig del i en nedåtgående spiral.

3. HELGLÖN

Av de 64 ärenden som avslutades under 2025 konstaterades problem hos en majoritet av företagen. Det innebär att mer än en tredjedel av de granskade företagen bryter mot reglerna om helglöneersättning.

	Antal	Andel
Urval, antal företag	64	
Fel hos	51	80%
Inget fel hos	13	20%

Utebliven helglöneersättning är ett av de vanligaste felen som upptäcks vid granskningarna.

Problem kopplade till helglöneersättningen kan delas in i följande kategorier:

- Företag betalar ingen helglöneersättning överhuvudtaget.
- Företag betalar helglöneersättning bara för vissa dagar.
- Bristfällig redovisning av ersättningen.

Företag betalar ingen helglöneersättning överhuvudtaget:

- Helglöneersättning betalas inte överhuvudtaget. Ett vanligt argument är att arbetsgivaren menar att de inte känner till regelverket kring helglöneersättning.

Företag betalar helglöneersättning bara för vissa dagar:

- I många fall betalar arbetsgivare helglöneersättning, men bara till viss del. För utstationerade företag är det snarare regel än undantag att de anställda arbetar under helglöneberättigade dagar, det vill säga svenska röda dagar, utan att erhålla helglöneersättning.

Sammanfattning

Precis som på andra områden där företagen inte betalar rätt ersättning drabbas de anställda. De får antingen lägre lön än vad de har rätt till eller går miste om berättigad ledighet. När lönen är lägre än vad den annars skulle ha varit uppstår också följdverkningar. Exempelvis blir semesterersättning och pensionsinbetalningar lägre, eftersom dessa utgår från lönenivån.

4. SEMESTERLÖN OCH SEMESTERERSÄTTNING

Av de 64 ärenden som avslutades under 2025 konstaterades problem hos en majoritet av företagen. Det innebär att mer än hälften av de granskade företagen bryter mot reglerna om semesterlön och semesterersättning.

	Antal	Andel
Urval, antal företag	64	
Fel hos	35	55%
Inget fel hos	29	45%

Sammanfattning

När företag beräknar flera komponenter som är semestergrundande felaktigt, exempelvis lön, helglön samt övertids- och OB-ersättning, blir även semesterlön och semesterersättning felberäknade eller saknas i värsta fall helt. Att korrigera felaktigheter blir särskilt svårt för anställda som har avslutat sin anställning i företaget och lämnat landet.

5. FELAKTIGA FÖRDELNINGSTAL

I Byggavtalet utgår lönen från så kallade fördelningstal. Fördelningstalet ska spegla den yrkeserfarenhet arbetstagaren har.

Har man arbetat i sex år anses man ha uppfyllt villkoren för att vara fullbetald yrkesarbetare. Flera företag använder fel fördelningstal för sina anställda, trots att de har arbetat så länge att de borde vara fullbetalda yrkesarbetare. Detta kan upptäckas genom jämförelser med uppgifter i utstationeringsregistret, där det framgår om och hur länge de har arbetat i samma eller andra företag i Sverige.

Konsekvensen av ett felaktigt fördelningstal är att timlönen blir lägre än vad som annars skulle ha varit fallet.

Sammanfattning

Fördelningstalen avgör vilken lön en arbetstagare ska ha. En felaktig tillämpning av dessa innebär att lönen blir lägre än vad som annars skulle vara fallet. I många fall utgör lönekostnaderna en mycket stor del av den totala kostnaden för byggverksamhet. Företag som betalar lägre löner får därför stora konkurrensfördelar jämfört med de företag som följer kollektivavtalets lönenivåer.

Missbruk av felaktiga fördelningstal är särskilt vanligt förekommande när det gäller utländsk arbetskraft, som många gånger har dålig kännedom om sina rättigheter.

6. FÖRFALSKADE HANDLINGAR

I nästan hälften av de genomförda granskningarna har handlingar som företagen lämnat till Svensk Bygghälsan som underlag för granskningsarbetet fabricerats, modifierats eller skapats i efterhand för kontrollens skull.

Detta är allvarligt eftersom det försvårar granskningsarbetet. De vanligaste handlingarna som manipuleras är lönespecifikationer, tidrapporter och arbetstidsöverenskommelser.

Det är många gånger svårt att med säkerhet konstatera att enskilda handlingar är manipulerade. Det är ett tidsödande arbete att identifiera diskrepanser mellan uppgifter i olika underlag.

Vid granskningar av litauiska företag har vi kunnat konstatera att det har skapats en marknad av så kallade möjliggörare i Litauen.

Det rör sig om olika konsult- och redovisningsbyråer som på uppdrag av de granskade företagen förfalskar och manipulerar de handlingar som utgör underlag i granskningen – allt i syfte att dölja, vilseleda och försvåra granskningsarbetet.

Sammanfattning

Att företag själva, eller genom att anlita konsult- och redovisningsbyråer, tar fram förfalskade dokument visar att det finns stora pengar att tjäna på att helt eller delvis åsidosätta gällande spelregler på svenska byggarbetsplatser.

7. SKATTER OCH SOCIALA AVGIFTER

I Sverige betalar arbetsgivaren sociala avgifter med en fast procentsats utifrån den lön som betalas till arbetstagaren.

I exempelvis Litauen betalar arbetstagaren själv en procentsats av sin lön i sociala avgifter. Det innebär att om en svensk och en litauisk arbetstagare har samma timlön blir utfallet olika, eftersom den litauiska arbetstagaren, till skillnad från den svenska, själv betalar sociala avgifter.

Arbetsgivaren ska ombesörja att skatter dras och betalas in för sina arbetstagare. För företag som har utstationerad arbetskraft ska skatter och avgifter betalas enligt svenska regelverk eller enligt reglerna i det utstationerande landet, beroende på hur lång tid arbetet pågår.

För oseriösa företag finns det i detta mellanrum en möjlighet till fusk, genom att inbetalning av skatt och sociala avgifter hamnar där det är billigast – men inte nödvändigtvis där det är korrekt.

Sammanfattning

Staten går varje år miste om stora skatteintäkter, vilket i sig är förödande eftersom det är dessa som ska bära viktiga delar av vår gemensamma välfärd.

För den enskilde arbetstagaren kan en felaktig tillämpning av inbetalningen av sociala avgifter innebära lägre lön än vad som annars skulle vara fallet.

Avslutning

Granskningarna som redovisas i denna rapport visar tydligt att arbetslivskriminalitet fortsatt är ett omfattande problem i byggbranschen. Fusk med löner, arbetstider, ersättningar och skatter snedvrider konkurrensen och drabbar både arbetstagare och seriösa företag.

Samtidigt visar resultaten också att riktade kontroller gör skillnad. Genom Svensk Byggkontrolls arbete har omfattande felaktigheter kunnat upptäckas och rättas till, vilket har lett till att stora belopp betalats ut till arbetstagare som annars hade gått miste om sin ersättning.

Arbetet med att granska företag, följa upp misstänkta oegentligheter och driva ärenden vidare är en viktig del i att stärka ordning och reda på svenska byggarbetsplatser. När oseriösa aktörer upptäcks och ställs till svars bidrar det till rättvis konkurrens mellan branschens aktörer och till bättre villkor för de arbetstagare som bygger vårt samhälle.

Samtidigt visar rapporten att det fortfarande finns betydande utmaningar. Nya metoder för att kringgå regelverk utvecklas kontinuerligt och kräver därför ett långsiktigt och systematiskt arbete för att kunna motverkas.

I rapporten nämns de så kallade "möjliggörarna" som hjälper företag att kringgå svenska avtal och lagar. Det är ett område som inte minst myndigheterna behöver granska ytterligare.

Det är viktigt att poängtera att de granskningar som redovisas i den här rapporten endast skrapar på ytan av den arbetslivskriminalitet som finns i byggbranschen i dag. Svensk Byggkontrolls granskningar är omfattande och tidskrävande och mer behöver göras från såväl myndigheter, beställare som huvudentreprenörer för att komma tillrätta med den osunda konkurrensen i byggbranschen.

Svensk Byggkontroll kommer att fortsätta utveckla sitt arbetssätt och fördjupa granskningarna av företag i byggbranschen. Genom fortsatt kontrollverksamhet, samarbete med myndigheter och ett tydligt fokus på att säkerställa att kollektivavtal och lagar följs kan arbetet bidra till en byggbransch där seriösa företag kan konkurrera på lika villkor och där arbetstagare får de löner och villkor de har rätt till.

SVENSK
BYGG-
KONTROLL

BYGGNADS